Vragenlijst Gokschade bij Volwassenen

Korte versie van de Nederlandse Gokschadevragenlijst

De volgende paar vragen gaan over de impact die gokken op sommige mensen kan hebben. Antwoord alsjeblieft zo eerlijk mogelijk. Alle antwoorden die je geeft, blijven volledig vertrouwelijk.

Domein	Vraagstelling
Frequentievragen	***Als je aan je eigen gokken denkt, hoe vaak in de afgelopen 12 maanden heeft je eigen gokken ertoe geleid dat je … (antwoordopties: nooit, soms, meestal, (bijna) altijd)***
Financieel	…minder uitgaf aan of bezuinigde op dagelijkse uitgaven zoals eten, rekeningen en kleding?
Relaties	…loog tegen familie of anderen om de omvang van je gokken te verbergen?
Mentale gezondheid	…gevoelens van stress en angst ervaarde?
Lichamelijke gezondheid	…minder sliep?
Werk/studie	…slecht presteerde op je werk of studie?
Criminaliteit	…geld of spullen van vrienden, familie en/of partner nam zonder het eerst te vragen?
Overig	…meer alcohol, tabak of drugs ging gebruiken?
Gebeurtenisvragen	***In de afgelopen 12 maanden… (antwoordopties: ja, nee)***
Financieel	…ben je iets van aanzienlijke financiële waarde verloren, zoals je huis, bedrijf, auto, of ben je failliet verklaard vanwege je gokken?
Relaties	…is je relatie met iemand die dicht bij je staat, zoals een echtgenoot, partner, familielid of vriend, stukgelopen vanwege je gokken? …heb je geweld of misbruik ervaren vanwege je gokken?
Criminaliteit	…heb je een misdrijf gepleegd om gokken te financieren of om gokschulden af te betalen?
Werk/studie	…ben je je baan kwijtgeraakt of ben je gestopt met je studie vanwege je gokken?

1. Aanleiding

In 2026 nam bijna twee derde (66%) van de Nederlanders van zestien jaar en ouder deel aan gokken, loterijen inbegrepen. Wanneer loterijen buiten beschouwing blijven, gokte ongeveer een derde (34%)[1]. Gokken is daarmee een wijdverbreide activiteit, en er is groeiende aandacht voor de mate waarin gokken kan leiden tot problemen en schade. De Nationaal Rapporteur Verslavingen adviseert om de ontwikkeling van gokgedrag en gokgerelateerde problemen periodiek te monitoren met gestandaardiseerde meetinstrumenten[2].

Om harmonisatie binnen onderzoek en monitoring naar gokken te bevorderen, geeft het Expertisecentrum Gokken van het Trimbos-instituut advies over het gebruik van meetinstrumenten voor verschillende aspecten van gokken. In dit document adviseert het Expertisecentrum Gokken de vragenlijst afkomstig uit het ZonMW-project *Applying the gambling harms framework to the Netherlands* te gebruiken om gokschade te meten bij volwassenen die gokken.

2. Achtergrond ontwikkeling Nederlandse Gokschade Vragenlijst

Gokschade omvat de negatieve gevolgen van gokken voor iemands functioneren en omgeving[3]. In Nederland ontbrak er een gestandaardiseerd Nederlandstalig instrument om gokschade te meten. Binnen het ZonMw-project *Applying the gambling harms framework to the Netherlands* is daarom een Nederlandse gokschadevragenlijst ontwikkeld (12 items). De vragenlijst bevat 7 vragen waarmee de gevolgen van gokken op meerdere schadedomeinen in kaart gebracht worden (4-puntsschaal 'nooit' tot '(bijna) altijd'), aangevuld met 5 ja/nee-vragen over ingrijpende gebeurtenissen door gokken. De vragen zijn onder andere gebaseerd op de Gambling Survey for Great Britain [4], aangevuld met losse vragen uit andere wetenschappelijke bronnen[5,6], en aangepast aan de Nederlandse context.

Bestaande monitoring, zoals de Problem Gambling Severity Index (PGSI), richt zich vooral op problematisch gokken of gokstoornissen. Schade komt weliswaar vaak voor bij mensen die problematisch gokken, maar kan al ontstaan zodra iemand met gokken in aanraking komt[7]. Inzicht in de bredere gevolgen van gokken voor gezondheid, welzijn en samenleving is daarmee ook belangrijk. Deze gokschadevragenlijst vormt een belangrijke verbreding op de PGSI op het gebied van gokschade.

De PGSI bevat naast gokschadevragen, ook vragen die raken aan verslaving, zoals tolerantie (meer moeten inzetten om hetzelfde opwindingsgevoel te krijgen), controleverlies (meer inzetten dan men zich kon veroorloven) en *chasing losses* (het proberen terug te winnen van verloren geld). Voor het meest complete beeld van zowel de ervaren schade als de mate van problematisch gokken adviseren we onderzoekers om beide lijsten op te nemen.

De huidige vragenlijst bevat geen afkapwaarden om de ervaren schade verder in categorieën in te delen, zoals licht, matig of ernstig. Het doel is om de aard en breedte van de ervaren schade in kaart te brengen. Wij adviseren daarom om de resultaten vooral in hun geheel te beschouwen.

De ontwikkeling en totstandkoming van de vragenlijst wordt uitgebreid beschreven in het bijbehorende artikel[8].

3. Gebruik van de vragenlijst en datadeling

De vragenlijst is vrij beschikbaar en mag zonder voorafgaande toestemming worden gebruikt. Gebruikers van de vragenlijst worden verzocht om, waar mogelijk en binnen de geldende juridische en ethische kaders, verzamelde data beschikbaar te maken voor secundaire analyses en vergelijking tussen onderzoeken. Het Expertisecentrum Gokken wordt daarnaast graag geïnformeerd wanneer de vragenlijst is gebruikt en waar de bijbehorende data beschikbaar zijn gesteld (bijvoorbeeld via een repository zoals OSF). Je kunt hiervoor contact opnemen met het Expertisecentrum Gokken.

4. Bronnen

1. Miltenburg, C., Hollander, D., & Reijnders, L. (2026). *Deelname aan kansspelen in Europees Nederland: Meting 2026*. IPSOS I&O i/o WODC. https://repository.wodc.nl/server/api/core/bitstreams/6e76f7ba-5c62-49cf-9158-19d2c9d0aef4/content
2. Nationaal Rapporteur Verslavingen. (2023). *Gokken met Gezondheid: Advies over online kansspelen*. https://open.overheid.nl/documenten/7651fdc8-09e8-449f-8538-ac41898e3d20/file
3. Langham, E., Thorne, H., Browne, M., Donaldson, P., Rose, J., & Rockloff, M. (2015). Understanding gambling related harm: A proposed definition, conceptual framework, and taxonomy of harms. *BMC Public Health*, *16*(1), 80. https://doi.org/10.1186/s12889-016-2747-0
4. Ridout, K., Koop, S., Wardle, H., Moore, E., & Sadler, K. (2026). *Gambling Survey for Great Britain - Annual report (2025): Official statistics*. National Centre for Social Research and the University of Glasgow. https://www.gamblingcommission.gov.uk/report/gambling-survey-for-great-britain-annual-report-2025-official-statistics
5. Li, E., Browne, M., Rawat, V., Langham, E., & Rockloff, M. (2017). Breaking Bad: Comparing Gambling Harms Among Gamblers and Affected Others. *Journal of Gambling Studies*, *33*(1), 223-248. https://doi.org/10.1007/s10899-016-9632-8
6. Gambling Commission. (2021, december 14). *Update: Pilot of survey questions to understand gambling-related harm*. Gambling Commission. https://www.gamblingcommission.gov.uk/guide/update-pilot-of-survey-questions-to-understand-gambling-related-harm/update-pilot-of-survey-questions-to-understand-gambling-related-harm
7. Marionneau, V., Egerer, M., & Raisamo, S. (2023). Frameworks of gambling harms: A comparative review and synthesis. *Addiction Research & Theory*, *31*(1), 69-76. https://doi.org/10.1080/16066359.2022.2113071
8. Geurts, S. M., Wardle, H., van Holst, R., Meijer, M., & Van Rooij, A. J. (z.d.). *The Dutch Gambling Harms Question Inventory (D-GHQI-12): Development, psychometric properties and test-retest reliability*. Geraadpleegd https://osf.io/e92vh/overview

Artikelnummer
TRI-62-206